Lietas Nr. C07053116
Lietas arhīva Nr. C-0116-17/3

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2017. gada 5. jūnijā

Aizkraukles rajona tiesa šāda sastāvā:
tiesnese I. Zālīte,
ar tiesas sēdes sekretāri G. Mečaju,
atklātā tiesas sēdē iztiesāja civillietu AS "Swedbank" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

AS "Swedbank" (turpmāk - prasītāja) 2016. gada 2. maijā Aizkraukles rajona tiesā cēlusi prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka AS "Swedbank" (iepriekšējais nosaukums "Hansabanka"), (turpmāk - prasītāja) 2009. gada 25. novembrī noslēdza ar /pers. A/ (turpmāk - atbildētājs) studiju aizdevuma līgumu Nr. /numurs/par aizdevuma izsniegšanu studijām Informācijas sistēmu menedžmenta augstskolā (turpmāk - līgums).

Līgumā aizdevuma atmaksas termiņš tika noteikts pieci vai 10 gadi, atkarībā no izsniegtā aizdevuma apmēra, saskaņā ar Ministru kabineta 2001. gada 29. maija noteikumiem Nr.220 "Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu".

Līguma 4.2. punkts noteic, ka aizdevums ir jāatmaksā termiņā (no aizdevuma summas atmaksas uzsākšanas brīža), kas norādīts līguma pirmajā daļā.

Vienlaicīgi ar līguma noteikumu apspriešanu un pirms līguma parakstīšanas, atbildētājs tika iepazīstināts gan ar līguma noteikumiem, gan arī ar prasītājas sagatavotajiem vispārējiem darījumu noteikumiem. Atbildētājs, parakstot līgumu, ar savu parakstu apliecināja, ka ir iepazinies ar līguma un prasītājas sagatavotajiem vispārējiem darījumu noteikumiem un savas saistības pret prasītāju apzinās pilnībā.

Saskaņā ar līguma 2.1. un 2.2. punkta noteikumiem prasītāja ir izpildījusi līgumā noteiktās saistības un ieskaitījis līguma norādītās mācību iestādes kontā aizdevuma summu, ko apliecina prasības pieteikumam pievienotais kredīta izraksts.

Saskaņā ar līguma 4.1. punktu atbildētājs apņēmās veikt aizdevuma atmaksu prasītājam ne vēlāk kā ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas vai ar trešo mēnesi, ja atbildētājs ir izslēgts no studējošo saraksta, nepabeidzot studiju programmu vai ar nākamo mēnesi, ja aizņēmējs izslēgts no studējošo saraksta nepabeidzot studiju programmu.

Prasības pieteikumam pievienotā Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju un zinātnes administrācijas izziņa apliecina, ka atbildētājs tika izslēgts no studējošo saraksta 2013. gada 29. jūnijā (diploms).

Prasītāja atsaukusies uz 2001. gada 29. maija Ministru kabineta noteikumu Nr.220 "Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu" 79. punktu un norādījusi, ka atbildētājam bija jāuzsāk aizdevuma atmaksa ar 2014. gada jūlija mēnesi.

Saskaņā ar līguma 2. punktu atbildētājs maksājumus apņēmās veikt katra mēneša 14. datumā līdz līguma saistību pilnīgai izpildei. Saskaņā ar līguma 7.5. punktu, atbildētājam bija pienākums pārskaitīt visu viņam pienākošos darba samaksu un citus naudas līdzekļus uz atbildētāja kontu un nodrošināt tajā maksājumu veikšanai nepieciešamos naudas līdzekļus.

Prasītāja atsaukusies uz 2001. gada 29. maija Ministru kabineta noteikumu Nr.220 "Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu" 55. punkta noteikumiem.

Prasītāja norāda, ka atbildētājs līdz pat prasības pieteikuma sagatavošanas dienai nav izpildījis no līguma izrietošās saistības, tas ir, nav veicis līgumā minētās aizdevuma summas pilnu samaksu prasītājai, līdz ar to atbildētāja neatmaksātā pamatparāda summa uz prasības pieteikuma sagatavošanas dienu ir 7521,30 EUR un tās aprēķins atspoguļots kredīta izrakstā.

Līguma 3. punktā ir noteikta aizdevuma lietošanas procentu likme un to atmaksas kārtība. Līgumisko procentu parāds ir aprēķināts par laika periodu no 2014. gada 14. jūlija līdz 2015. gada 16. janvārim un ir 10,71 EUR.

Prasītāja atsaukusies uz 2001. gada 29. maija Ministru kabineta noteikumu Nr.220 "Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu" 52. punktu un norādījusi, ka atbildētājam, neveicot līgumā noteiktos maksājumus, iestājies nokavējums, un prasītājam, pamatojoties uz līguma noteikumiem, ir tiesības aprēķināt un pieprasīt no atbildētāja līgumsoda samaksu.

Pamatojoties uz iepriekš minēto līgumsods par aizdevuma pamatsummas un aizdevuma lietošanas procentu samaksas kavējumu ir aprēķināts un ir 42,13 EUR.

Ņemot vērā, ka līgumā noteiktie aizdevuma procentu samaksas un aizdevuma atmaksas termiņi tika kavēti ilgāk kā sešus mēnešus, pamatojoties uz līguma otrās daļas noteikumiem, prasītāja 2015. gada 16. janvārī paziņoja atbildētājam par vienpusēju atkāpšanos no līguma un pieprasīja atmaksāt visu izsniegto un neatmaksāto aizdevuma pamatsummu, kā arī procentus un līgumsodu.

Prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja /pers. A/ pamatsummas parādu 7521,30 EUR un aizdevuma lietošanas procentus par laika periodu no 2014. gada 14. jūlija līdz 2015. gada 16. janvārim 10,71 EUR, līgumsodu 42,13 EUR un visus tiesāšanās izdevumus, kā arī noteikt prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1401., 1425.,1469., 1472., 1512., 1548., 1587., 1588., 1590., 1651., 1716., 1717., 1720., 1721., 1753., 1756., 1759.,1765., 1934., 1943. pantu, Civilprocesa likuma 195.pantu.

Atbildētājs paskaidrojumu par prasību nav iesniedzis.

2017. gada 18. aprīlī tiesā saņemts prasītājas pārstāvja iesniegums ar lūgumu lietu skatīt bez prasītājas pārstāvja klātbūtnes *(lietas 85. lapa)*.

Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies, nav paziņojis par neierašanās iemesliem, lietas izskatīšanu atlikt nav lūdzis. Atbildētājam par lietas iztiesāšanu paziņots saskaņā ar Civilprocesa likuma 656. panta otro daļu un Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes regulas Nr. 1393/2007 14. pantu, kā arī saskaņā ar Civilprocesa likuma 56. panta (2)[1] daļu un 59. pantu (atbildētājam par lietas iztiesāšanu paziņots arī ievietojot publikācijas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis") *(lietas 74.-75., 83. lapa).*

Šādos apstākļos un, ņemot vērā, ka pusēm par tiesas sēdi paziņots Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā un nepastāv Civilprocesa likuma 209. vai 210. pantā norādītie apstākļi lietas izskatīšanas atlikšanai, kā arī, ņemot vērā to, ka no prasītājas saņemts lūgums lietu izskatīt bez prasītājas pārstāvja klātbūtnes, tiesa atzīst par iespējamu lietu izskatīt bez pušu klātbūtnes tiesas sēdē.

MOTĪVU DAĻA

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Civillikuma 1402. pants noteic, ka saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma. Civillikuma 1511. pants noteic, ka līgums plašākā nozīmē ir ikkatra vairāku personu savstarpēja vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Līgums šaurākā, šeit pieņemtā nozīmē ir vairāku personu savstarpējs ar vienošanos pamatots gribas izteikums, kura mērķis ir nodibināt saistību tiesību (1401. p.).

Civillikuma 1934. pants noteic, ka ar aizdevuma līgumu jāsaprot zināma daudzuma atvietojamu lietu nodošana īpašumā, ar pienākumu atdot saņemto tādā pašā daudzumā un tādas pašas šķiras un labuma lietās. Atbilstoši Civillikuma 1935. pantam līgums, ar ko viena puse apsola aizdevumu dot, bet otra to pieņemt, ir spēkā no tā laika, kad līdzēji vienojas savā starpā par aizdodamā daudzuma apmēru.

No lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem redzams, ka 2009. gada 25. novembrī starp AS "Swedbank" un atbildētāju tika noslēgts studiju aizdevuma līgums ar valsts galvojumu Nr. /numurs/ Saskaņā ar aizdevuma līgumu aizņēmējam tika izsniegts aizdevums studiju maksas samaksai ne vairāk kā 6286 Ls. Aizdevuma atmaksas termiņš saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 220 "Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu" pielīgts pieci vai desmit gadi. Savukārt saskaņā ar līguma 5.2. punktu atbildētājs apņēmās veikt maksājumus līdz katra mēneša 14. datumam *(lietas 10. lapa).*

Tādējādi starp prasītāju un atbildētāju ir noslēgts Civillikuma 1934. pantam atbilstošs aizdevuma līgums, pusēm uzņemoties līgumā noteiktās saistības, tajā skaitā atbildētājam apņemoties atdot aizdevumu un maksāt procentus līgumā noteiktajā kārtībā, apmērā un termiņos. Minētais atbilst arī Civillikuma 1943. pantā paredzētajam, proti, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš ir saņēmis un Civillikuma 1946. panta nosacījumiem par pienākumu maksāt procentus par aizdevumu, ja tie norunāti.

Saskaņā ar līguma 4.1. punktu atbildētājam aizdevums prasītājai bija jāatmaksā aizdevums ne vēlāk kā ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas vai trešo mēnesi, ja aizņēmējs ir izslēgts no studējošo saraksta, nepabeidzot studiju programmu *(lietas 10. lapa)*. 2016. gada 18. aprīļa Studiju un zinātnes akadēmijas paziņojumā norādīts, ka atbildētājam 2013. gada 29. jūnijā izsniegts Informācija sistēmu menedžmenta augstskolas diploms *(lietas 21. lapa).* Atbildētājs minēto līguma noteikumu nav pildījis, līdz ar ko no prasības pieteikuma izriet, ka neatmaksātā aizdevuma pamatsumma ir 7521,30 EUR *(lietas 11-13. lapa)*.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumu, savukārt Civillikuma 1590. pants noteic, ka katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu. Līdz ar to, ievērojot norādīto, atbildētājam ir pienākums pildīt tiesīgi noslēgtā līgumā pielīgtas saistības.

Turklāt Ministru kabineta noteikumu Nr. 220 "Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu" 55. punktā noteikts, ja kredīta ņēmējs sešu mēnešu laikā nav veicis regulārus aizdevuma pamatsummas un aizdevuma lietošanas procentu maksājumus, kredītiestāde piedzen visu neatmaksāto summu.

Tiesa atzīst, ka ar lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem ir pierādīti apstākļi un fakti, kādi norādīti prasības pieteikumā. Atbildētājs nav iesniedzis pierādījumus par saistību izpildi, jo atbilstoši Civillikuma 1838. panta pirmajai daļai samaksas pierādīšanas pienākums gulstas uz parādnieku. Tiesai nav pamata apšaubīt prasības pieteikumā norādītos apstākļus – faktu, ka atbildētājam pastāv nenokārtota maksājuma saistība. Līdz ar to tiesa secina, ka pamatparāds ir 7521,30 EUR apmērā, kas piedzenams no atbildētāja par labu prasītājai.

Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja nesamaksātos procentus par aizdevuma lietošanu par laika periodu no 2014. gada 14. jūlija līdz 2015. gada 16.janvārim 10,71 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1753. pantu ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (Civillikuma 844. pants) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Atbilstoši Civillikuma 1756. pantam pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Procenti par aizdevumu dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti, vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu (..).

Saskaņā ar Civillikuma 1946. pantu procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti. Līguma 3. punktā pielīgta atbildētāja saistība maksāt procentus par aizdevuma summas izmantošanu *(lietas 10. lapa).*

Tiesa atzīst, ka atbildētājam ir pienākums atmaksāt procentus par aizdevuma lietošanu un prasība daļā par nesamaksāto aizdevuma lietošanas procentu piedziņu no atbildētājas par laika periodu no 2014. gada 14. jūlija līdz 2015. gada 16.janvārim 10,71 EUR apmērā ir pamatota un apmierināma.

Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētāja līgumsodu par aizdevuma pamatsummas un aizdevuma lietošanas procentu samaksas kavējumu 42,13 EUR.

Civillikuma 1716. pantā noteikts, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. Civillikuma 1720. panta 2. punkts noteic, ka līgumsodu, kā arī līguma izpildīšanu var prasīt, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā. Atbilstoši Civillikuma 1717. pantam līgumsodu var pievienot katram līgumam un līgumsoda apmēru noteic līdzēji.

Turklāt saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 220 "Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu" 52. punktu kredītlīgumā nosaka, ka kredīta ņēmējs maksā līgumsodu 0,1% apmērā no termiņā nesamaksātās summas par katru nokavēto maksājumu dienu.

Līguma 6. punktā puses vienojušās, ka aizņēmējs maksā aizdevējam līgumsodu 0,1 % dienā no savlaicīgi neatmaksātās (nokavētās) summas par nokavējuma laiku, ja aizņēmējs nokavē kādu no grafikā paredzētajiem maksājumiem *(lietas 10. lapa).*

Ievērojot to, ka atbildētājs Patērētāju tiesību likuma izpratnē ir atzīstams par patērētāju, tad tiesai jāvērtē prasītājas prasītā līgumsoda apmērs.

Atbilstoši judikatūrai *(skat., piemēram, Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 14.maija spriedumu lietā Nr. SKC-212, 2009.gada 28.janvāra spriedums lietā Nr. SKC-19, 2009.gada 20.maija spriedumu lietā Nr. SKC-161)* jautājums par līgumsoda taisnīgumu un samērīgumu ar pieļautā pārkāpuma smagumu, kas nav īpaši regulēts Latvijas likumos, izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. panta norādīto taisnības

apziņu un vispārējiem tiesību principiem. Izvērtējot līgumsoda apmēru, tiesa atzīst, ka līgumsoda apmērs noteikts atbilstoši Civillikuma 1716. pantā noteiktajam, proti, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra. Līgumsods ir taisnīgs, samērīgs attiecībā pret kavētajiem maksājumiem, tas nav vērtējams pārmērīgs un tas atbilst Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas ticības principam, līdz ar to nav pamata tā samazināšanai vai parādnieka atsvabināšanai no pienākuma to maksāt saskaņā ar Civillikuma 1721. pantu. Ņemot vērā minēto, līgumsods 42,13 EUR apmērā piedzenams no atbildētāja.

No lietas materiāliem secināms, ka atbildētājs noslēgto līgumu juridiski nav apstrīdējis, tātad tas atzīstams par tiesīgi noslēgtu darījumu un kā izriet no prasības pieteikumā norādītā, tad atbildētājs savas līgumā pielīgtās maksājuma saistības līgumā noteiktajā termiņā, kārtībā un apmērā nav pildījis, kas atbilstoši Civillikuma 1587. pantam uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Prasītāja arī lūgusi noteikt tās tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6% gadā no piespriestās un neatmaksātās aizdevuma summas. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. pantu ir nosakāmas prasītājas tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no pamatparāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, tiesas izdevumus piespriež proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Prasītāja, ceļot prasību samaksājusi valsts nodevu 534,02 EUR (*lietas 8. lapa*), kas piedzenama no atbildētāja par labu prasītājai. No atbildētāja par labu prasītājai piedzenami arī samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 16,03 EUR un ar sludinājumu ievietošanu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" 31,30 EUR, kopā 47,33 EUR (*lietas 9., 55., 85., lapa*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājiem nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu, 193., 195. pantu 203. panta (2^1) daļu, 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda:

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu AS "Swedbank", reģistrācijas Nr.40003074764, aizdevuma pamatsummu 7521,30 EUR (septiņi tūkstoši pieci simti divdesmit viens eiro un 30 centi), procentus par aizdevuma lietošanu par laika periodu no 2014. gada 14. jūlija līdz 2015. gada 16. janvārim 10,71 EUR (desmit eiro un 71 cents), līgumsodu 42,13 EUR (četrdesmit divi EUR un 13 centi), valsts nodevu 534,01 EUR (pieci simti trīsdesmit četri eiro un 1 cents) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 47,33 EUR (četrdesmit septiņi eiro un 33 centi).

Noteikt AS "Swedbank" tiesības par laiku līdz sprieduma pilnīgai izpildei saņemt no /pers. A/ likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no piespriestās, bet neatmaksātās aizdevuma pamatsummas.

Noteikt /pers.A/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā, iesniedzot apelācijas sūdzību Aizkraukles rajona tiesā.

Tiesnese I.Zālīte